

newsletter

INSTITUTU LÁZEŇSTVÍ
A BALNEOLOGIE, v. v. i.

www.i-lab.cz

3. ČTVRTLETÍ 2020

Obsah

PŘEDSTAVENÍ INSTITUTU	3
NÁŠ TÝM	4
VĚDA & VÝZKUM	5
Objektivizace lázeňské léčby	5
Ochrana pramenů	5
COVID-19	6
Přeshraniční spolupráce	6
Balneologický informační systém	7
Terapeutická krajina	8
Nový způsob zpracování rašeliny	8
VZDĚLÁVÁNÍ	9
DEVELOPMENT	10
CERTIFIKACE	10
MANUÁLY	10
MARKETINGOVÁ STRATEGIE	11
ROZVOJ SPOLUPRÁCE	12
SPRÁVA INSTITUTU	12

Představení institutu

Institut lázeňství a balneologie (ILAB), veřejná výzkumná instituce, byl založen Karlovarským krajem v polovině roku 2019.

Cílem a účelem zřízení instituce je provádět nezávisle výzkum a vývoj a veřejně šířit výsledky těchto činností formou výuky, publikací a transferu znalostí, a provozovat výzkumnou infrastrukturu, a tu dále budovat, udržovat a rozvíjet.

Předmětem hlavní činnosti ILAB jsou:

- Výzkum a vývoj v oblastech lázeňství, balneologie, geologie, hydrogeologie, balneomedicíny, balneotechniky, společenskovedních a ekonomických a s oborech a s nimi související mezioborová spolupráce
- Propagace výsledků výzkumu a zpracování odborných studií, které mají charakter výzkumu.
- Spolupráce s výzkumnými institucemi, odbornými pracovišti, vysokými školami a dalšími organizacemi a společnostmi v oblasti výzkumu a vývoje v lázeňství a balneologii.
- Zkoumání nových možností regionálního rozvoje s využitím potenciálu přírodních léčivých zdrojů a následná koordinace možností rozvoje území.

Náš tým

Mgr. Kristýna Matějů, Ph. D. vystudovala Přírodovědeckou fakultu Univerzity Karlovy a titul Ph. D. získala na 2. Lékařské fakultě Univerzity Karlovy Vary. Během studií pracovala ve Fyziologickém ústavu Akademie věd ČR, kde se zabývala problematikou cirkadiánních hodin savců. Pozitivní vztah k lázeňství, Karlovým Varům a regionu obecně získala při přípravě stálé expozice Muzea Karlovy Vary. Ředitelkou ILAB je od února 2020.

MUDr. Ladislav Špišák, CSc.

předseda rady ILAB | výzkumný pracovník

RNDr. Patricie Hloušková, Ph.D.

místopředsedkyně rady | výzkumná pracovnice

RNDr. Tomáš Vylita, Ph.D.

výzkumný pracovník | člen rady

Doc. Ing. Miroslav Marek, CSc.

výzkumný pracovník

RNDr. Josef Bodor, Ph.D.

lékařský analytik

MUDr. Helena Safariková

lékařka | výzkumný pracovník

Ing. Alina Huseynli

výzkumná pracovnice

Bc. Věra Simeth

projektová manažerka | RIS3 projekt. manažerka

Ing. Ondřej Hruška

developer | RIS3 developer

Ing. Lenka Plachá

administrativní manažerka

Věda a výzkum

Objektivizace lázeňské léčby

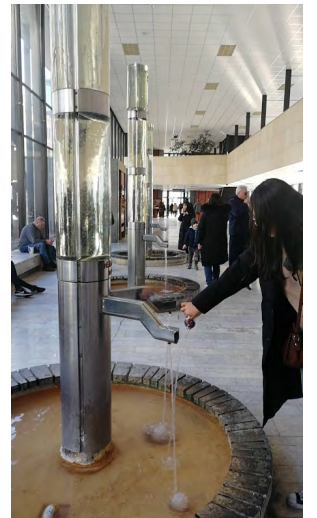
ILAB v těchto dnech rozbíhá ve spolupráci s Fakultní nemocnicí Plzeň projekt "Vliv komplexní lázeňské léčby na steatozu jaterní a další metabolické parametry".

Cílem projektu je sledovat vliv lázeňské léčby v Karlových Varech na parametry charakterizující jaterní steatózu. V první fázi projektu půjde o 30 pacientů, u kterých budou provedena vyšetření jak laboratorní, tak za použití zobrazovacích metod a to na začátku a na konci lázeňské léčby a pak případně i s delším časovým

odstupem. Kromě těchto parametrů bude zaznamenána také jejich pohybová aktivita a subjektivní hodnocení zdravotního stavu pacienta před léčbou a po ní.

Výstupem projektu bude: návrh optimálního diagnostického algoritmu, návrh optimální lázeňské léčby nemocných s jaterní steatózou včetně optimálního algoritmu, který umožní její monitorování a návrh rozšíření indikačního seznamu lázeňské léčby o steatozu jater.

Odpovědný pracovník:
MUDr. Ladislav Špišák, CSc.

Ochrana pramenů

Během 3. čtvrtletí probíhala finalizace návrhu projektu do programu Prostředí pro život Technologické agentury České republiky (TA ČR). Projekt s názvem „Záchrana volně se vyskytujících zdrojů minerálních vod“ byl podán v červenci, informaci o jeho úspěšnosti, a tedy i o finanční podpoře záměru, se dozvíme koncem prosince roku 2020.

Partnery projektu jsou MAS Kraj živých vod, Svazek obcí Slavkovský les, Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky.

Výzkumná aktivita na poli minerálních vod dosáhla svého vrcholu v České republice v druhé polovině dvacátého

století. Stav výskytu minerálních vod na území Karlovarského kraje, včetně polohopisu, předpokládané geneze a tehdejšího technického stavu, byl naposledy popsán v 70. letech minulého století. Tyto informace sice mají vysokou informativní hodnotu, nicméně jsou v současné době již spíše historické povahy.

Cílem projektu ILAB je vytvořit koncepci ochrany přirozených vývěrů nevyužívaných zdrojů minerálních vod určenou státním orgánům ochrany přírody i místním samosprávám. V zájmovém území (oblast Slavkovského lesa a Tepelské plošiny) bude zdokumentován aktuální stav volně se vyskytujících minerálních pramenů.

Bude provedena kategorizace pramenů na základě fyzikálně-chemických a účelových chemických rozborů (včetně stanovení stopových prvků, mikrobiologických parametrů a izotopové analýzy) a přítomnosti rizikových faktorů. Data budou prezentována formou databáze a mapy určené orgánům státní správy i veřejnosti. Budou navržena opatření a zásady pro plány ochrany a definován potenciál těchto vod pro příležitostnou konzumaci.

Odpovědný pracovník:
RNDr. Tomáš Vylita, Ph.D.

Covid-19 a lázeňství

Do 4. veřejné soutěže programu TA ČR Éta byl v květnu podán projektový záměr na téma "Krizové scénáře socioekonomického vývoje lázeňství ve vazbě na pandemii COVID-19".

Cílem projektu je vytvořit soubor scénářů, na jejichž základě bude stanovena metodika postupů pro řešení různých socioekonomických krizí v českém lázeňství se zaměřením na současnou pandemii COVID-19. Scénáře budou tvořeny na základě komplexní socioekonomické analýzy 4 kou-

maných oblastí (návštěvníci, poskytovatelé lázeňské péče, lázeňská místa a ekosystém plateb). Součástí bude SWOT analýza, která bude zobrazovat příčiny slabých a silných stránek i hrozeb a příležitostí.

Do projektu bude kromě ILAB zapojena jako hlavní řešitel Fakulta ekonomická Západočeské univerzity Karlovy a Vysoká škola ekonomická. Zájem o výsledky projektu potvrdili Sdružení lázeňských míst, Svaz léčebných lázní a CzechTourism.

Projekt byl schválen k podpoře, avšak z důvodů nedostatečné alokace nedosáhl na finance.

S ohledem na posudky oponentů tohoto projektového záměru a naléhavosti problematiky, plánuje ILAB během 4. čtvrtletí realizovat ve spolupráci se ZČU dotazníkové šetření, které bylo v projektovém záměru původně plánováno. Na základě tohoto šetření bude zpracována analýza dat, která bude k dispozici veřejnosti.

Zároveň bude ILAB usilovat o podání aktualizované verze „covidového projektu“ do 5. veřejné soutěže TAČR programu Éta. Nejzazší termín podání je 15. 10. 2020.

Odpovědný pracovník:
Mgr. Kristýna Matějů, Ph.D.

Přeshraniční spolupráce

V programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Bavorsko Cíl EÚS bude znovu otevřena možnost podávat žádosti do Prioritní osy 1 – „Výzkum, technologický rozvoj a inovace“. Žádost je nutné podat do ledna 2021, proto ILAB v současné době aktivně vyhledává potenciální partnery v příhraniční oblasti pro své záměry.

ILAB je zapojen do projektu Studentské mezioborové inovace v česko-bavorském regionu. Dílčím obsahovým tématem je společná práce studentů na řešení problému inovací v oblasti lázeňské léčby se zaměřením na lepší fungování balneoterapeutického provozu v česko-bavorském regionu. Na realizaci projektu se podílí ZČU v Plzni, Technische Hochschule Degendorf. ILAB v rámci projektu zastává roli odborného konzultanta. Studenti budou prostřednictvím workshopu seznámeni s problematikou lázeňství a balneologie na území České republiky.

V uplynulém období jsme navázali kontakty s Deutsches Institut für Gesundheitsforschung – Sasko, Bayerischen Heilbäder-Verband e.V., Bavorsko.

Balneologický informační systém

Současná neprovázanost informačních zdrojů v balneologii představuje velkou překážku pro výzkumné aktivity v balneologii i pro rozvoj oboru. Potřeba informačního portálu zaměřeného na uvedenou oblast vyplývá jednoznačně i z jednání s vysokými školami (FZS ZČU v Plzni, VŠTVS Palestra).

Připravovaný Centrální balneologický informační systém bude sloužit jako jednotné vyhledávací rozhraní v oblasti lázeňství a balneologie v České republice. Jeho cílem je zajištění kontinuity a rozvoj informačního systému pro potřeby vědecko-výzkumné balneologické základny.

Mimo jiné systém přispěje také k přenosu znalostí v oblasti balneologie mezi generacemi a zachování vzácného kulturního dědictví. Zpřístupnění historických materiálů se tak může stát silným podnětem ke spuštění výzkumných a vývojových činností.

Uskutečněné kroky a nejbližší cíle:

1. Proběhlo několik setkání s vedením Krajské knihovny Karlovy Vary a městskou knihovnou Mariánské Lázně. Výsledkem bude vzájemná podpora a propojení knihovnických systémů na stránkách budoucího informačního systému.
2. Projekt byl prokonzultován se zástupci Technologické agentury České republiky.
3. ILAB jednal s Fakultou aplikovaných věd Západočeské univerzity o možnostech vzájemné spolupráce při tvorbě informačního systému.

Dalším krokem je nastavení formy spolupráce s Fakultou aplikovaných věd Západočeské univerzity a zahájení prací na projektu.

Odpovědní pracovníci:
Ing. Alina Huseynli, Bc. Věra Simeth, Ing. Ondřej Hruška

Terapeutická krajina

Existující přírodní léčivé zdroje nejsou nevyčerpatelné a tak je třeba kromě jejich důsledné ochrany a šetrného využívání nacházet i nové cesty.

V zahraničí i u nás se již několik let hovoří o terapeutických účincích pobytu v přírodě. Ve spojitosti s kandidaturou Great Spas of Europe na seznam UNESCO se objevuje i termín „terapeutická krajina“ či „terapeutická lázeňská

krajina“. Zatím však chybí dostatek dat, které by tento termín ukotvily i v rovině exaktních poznatků.

ILAB si tedy mimo jiné vytkl za cíl připravit seznam kritérií, kterými se terapeutická lázeňská krajina vyčleňuje z okolí, a usnadnit tak její definici s ohledem na klimatické, biotopové a další faktory.

Uskutečněné kroky a nejbližší cíle:

Proběhlo jednání se zástupci Kanceláře architektury města Karlovy Vary (KAM KV), dohodlo se na spolupráci a vzájemné podpoře při řešení uvedené problematiky. Byla naplánována odborná diskuze o problematice definování pojmu „Terapeutická lázeňská krajina“ v prostorách KAM KV.

V říjnu 2020 je plánována aktivní účast ILAB na mezinárodní vědecké konferenci „Pohyb a prožitek v multioborovém pojetí“ s příspěvkem o významu pohybové aktivity pacientů v terapeutickém prostředí lázeňských lesů.

Odpovědný pracovník:

Ing. Alina Huseynli, RNDr. Patricie Hloušková, Ph.D.

Nový způsob zpracování rašeliny

ILAB se podílel spolu s Vysokou školou chemicko-technologickou v Praze a spin off firmou při této škole Tesoro Spin off, s. r. o., na vývoji nového způsobu úpravy rašeliny. Úprava spočívá v účinném rozdrčení rašeliny ve speciálním reaktoru. Nový způsob zpracování je podstatně rychlejší, než doposud používané mletí a rašelina po rozmělnění je mnohem jemnější. Klasickým způsobem upravená rašelina se buď lokálně ve formě teplých obkladů a zábalů, nebo ve formě koupelí

o teplotě 37 až 38 °C. Jejím působením dochází k postupnému a rovnoměrnému prohřátí organismu, zlepšení pohyblivosti, uvolnění svalového napětí a aktivaci imunitního systému. Zda bude nový způsob úpravy rašeliny perspektivní pro využití v lázeňství, ukážou další analýzy. Výzkum se zaměří zejména na biologicky aktivní látky, jež se tímto způsobem z rašeliny uvolní, a na tepelnou kapacitu takto upravené rašeliny.

Odpovědný pracovník:

doc. Ing. Miroslav Marek, CSc.

Vzdělávání

Pracovníci ILAB jsou vedoucími bakalářských prací studentů FZS ZČU. Studenti pod jejich vedením vypracovávají např. práce s tematikou lázeňské léčby diabetu u dětí, použití tzv. měkkých technik či vlivu lázeňské léčby v Lázních Kynžvart na chronickou obstrukční plicní nemoc.

Institut lázeňství své další vzdělávací aktivity směřuje na odborné lékaře, pro které pořádá akreditované semináře.

30. září ILAB uspořádal přednášku na téma Covid-19 – problém současnosti. Přednášejícím byl profesor MUDr. Ondřej Topolčana, CSc., vedoucí Oddělení imunochemické diagnostiky Fakultní nemocnice Plzeň.

Dne 3. září se ve spolupráci s KARP konal celodenní workshop pro zaměstnance ILAB a další zájemce na téma právní rámec vědy a výzkumu.

Ke vzdělávání odborníků i veřejnosti má přispět i chystaný balneologický informační systém – webový portál www.spadata.cz.

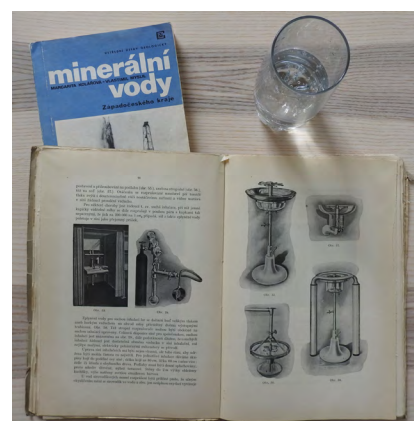
Development

Lázeňství je jednou z priorit Karlovarského kraje, v regionu se nachází největší lázeň v České republice. ILAB je otevřený spolupráci s partnery z regionu i mimo něj. Snažíme se vybudovat silnou síť kooperačních partnerů se zaměřením na rozvoj efektivnějšího využívání stávajícího potenciálu přírodních zdrojů.

Za tímto účelem se snažíme zapojovat do aktivit místního rozvoje, chceme organizovat setkání, diskuse, přednášky či konference s cílem posílit lázeňství jako celek. V rámci setkání a diskusí jsou již dnes identifikovány některé překážky pro rozvoj tohoto odvětví a snahou ILABu je navrhnout nové cesty a vhodná řešení.

Certifikace

Ve 2. čtvrtletí byla dokončena analýza stávajících certifikačních možností formou desk research. Ve třetím čtvrtletí proběhla jednání s některými klíčovými aktéry v otázce certifikace lázeňských zařízení a na jejich základě je připravováno dotazníkové šetření, jehož provedení plánujeme na 4. čtvrtletí letošního roku. Předem děkujeme oslovaným partnerům za poskytnutí součinnosti.

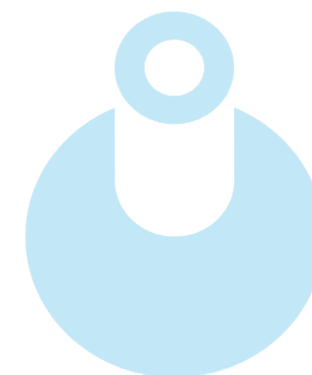

Manuály

Během uplynulého období došlo také k posunu v přípravě technických manuálů lázeňské péče. Dne 30. 9. byl objednateli, kterým byla Karlovarská agentura rozvoje podnikání, předán hotový manuál "Správa léčivých zdrojů PLZ, ZPMV, plyny a peloidy". Ve 3. čtvrtletí dále pokračovaly práce na tvorbě manuálu se zaměřením na balneo-procedury lázeňské péče, předpokládaný termín dokončení včetně vypořádání případných připomínek oponentů je 31. 12. 2020.

Marketingová strategie

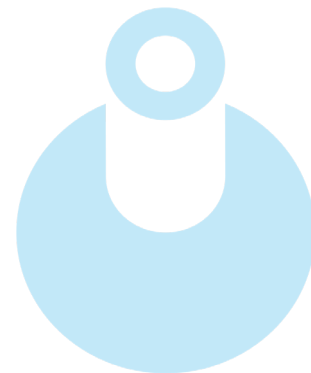
Během 3. čtvrtletí byl zájem institutu soustředěn i na doladění marketingové strategie pro nastávající čtvrtletí, ale i pro rok 2021. Dochází průběžně k aktualizaci webových stránek, a přidávání postů na sociálních sítích (Facebook, Instagram, LinkedIn). Byl vytvořen profil instituce s jeho nabídkou služeb pro přehlednější komunikaci s potenciálními partnery.

Rozvoj spolupráce

V uplynulém období došlo k opakovaným jednáním (ať prostřednictvím videokonferencí či osobních setkání) se zástupci Západočeské univerzity Plzeň (Fakulta ekonomická, Fakulta aplikovaných věd, Fakulta zdravotnických studií), Kanceláře architektury města Karlovy Vary, Krajské knihovny Karlovy Vary, Městské knihovny Mariánské Lázně, Asociace výzkumných organizací, Technologické agentury České republiky, Fakultní nemocnice Plzeň, Vysoké školy chemicko-technologické v Praze, Vysoké školy mezinárodních a veřejných vztahů Praha, Univerzity Karlovy Praha.

Správa instituce

Tato kapitola popisuje činnosti, jež jsou nezbytné pro zajištění správy a chodu instituce. Zejména se jedná o činnosti administrativní, organizační, personální, majetkové, ekonomické.

Výzkumná instituce se nachází v prostorách bývalé základní školy na adrese nábřeží Jana Palacha 20 v Karlových Varech. Poloha se zdá být výhodná z pohledu dostupnosti lázeňského centra města. Do budoucna s naplňováním cílů bude však třeba řešit modernizaci prostor případně se poohlédnout po vhodnějších s možností rozšíření provozu laboratoře.

V současné době má ILAB osm stálých zaměstnanců, z toho je pět odborných pracovníků. V rámci nastavených vztahů mezi ILAB a Karlovarskou agenturou rozvoje podnikání, p. o. dochází ke sdílení dalších zaměstnanců (lékařský analytik, lékař, developer).

V průběhu 3. čtvrtletí byly kanceláře vybaveny výpočetní a komunikační technikou. Dovybavení kanceláří proběhne v následujícím čtvrtletí.

Do konce roku bude také vybavena laboratoř na základní fyzikálně-chemické rozborů vod a zhotoven speciální přístroj určený na atmogeochemická měření.

Provoz ILaB byl v roce 2020 podpořen veřejnoprávní dotací č. KK03831/2019 z rozpočtu Karlovarského kraje. Nyní pracujeme na přípravě provozního rozpočtu instituce na rok 2021 a plánu činností na rok 2021. Paralelně probíhá implementace vnitřních předpisů instituce (bezpečnost práce, směrnice k GDPR, směrnice o zacházení s výsledky výzkumu a vývoje, atd.)

Pracovníci ILaB se scházejí na pravidelných poradách a pracovních schůzkách k řešeným úkolům. V červnu proběhlo 1. zasedání dozorčí rady ILaB a v červenci pak zasedala rada ILaB.

[Sledujte nás na webových stránkách nebo se přihlašte k odběru novinek.](#)

INSTITUT LÁZEŇSTVÍ A BALNEOLOGIE | WWW.I-LAB.CZ